

จิตกับวัตถุ

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๐

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เป็นประโยชน์มากเลย เวลาใครมาปฏิบัติ เวลาเราปูพื้น ฟังนะ อย่างเช่น “กายกับใจ” อย่างพวกเรา พวกที่ไม่เข้าใจนี่กลัวผีไหม? เมื่อก่อนคนเขามาหา บอกว่า “รับขันธ ๕ รับขันธ ๕” เขาจะมาแบบว่าปรึกษาไป

รับขันธ ๕ นี่เรื่องของนามธรรม เรื่องของจิตวิญญาณไป “จิตกับวัตถุ”

เวลาจิตนี้ก็ไปหลงมันว่าเป็นผีเป็นนาง กลัวมันไปหมดเลย แล้วอย่างเมื่อกี้นี้พูดถึงวัตถุ เห็นไหม วัตถุก็ให้โทษอีก มันจับได้นี้วัตถุ ร่างกายนี้วัตถุ หัวใจนี้วิญญาณ มันเหมือนกับนรกกับสวรรค์ไป แล้วตัวเราเป็นมนุษย์สมบัติไป อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าตายไปก็เป็นวิญญาณหมดเลย แต่พอมาวิญญาณกับวัตถุ มันผสมกันพอดีไป

แต่พวกเราบอกว่า ที่พัฒนากันอยู่นี้ต้องบอกว่าวัตถุกับจิตใจ ศีลธรรมถึงต้องให้ไปด้วยกัน

มันก็พอดีกับร่างกายมนุษย์ มนุษย์ถ้ามีชีวิตอยู่นี้พอดีเลย ร่างกายนี้เป็นวัตถุ จิตนี้เป็นวิญญาณ เห็นไหม แต่เวลาเราแบ่งแยกกัน เราหลงไม่เข้าใจไป มันออกจากฐานไป ไม่มองมาที่ตัวเราไป ไปมองวิญญาณก็ไปมองวิญญาณข้างนอก กลัวผีนั่น มีอะไรก็เอามาให้เราเคียดร้อน

พอมองวัตถุก็ไปมองพวกเครื่องกลไก ไม่ได้มองวัตถุตรงนี้

ดูอย่างเช่นแหวนเพชรนี่ ว่าอย่างนั้นเลยนะ แหวนเพชรนี่ เพชรเป็นวัตถุไหม? เป็นวัตถุ ถ้าเราไม่ใช่เจ้าของ มันตกอยู่กับดิน อยู่กับทราย มีค่าไหม? แต่พอเป็นของเราปั๊บ วิญญาณเข้าไปยึดใจ ความรู้สึกของเราเข้าไปยึดใจไหม? เพชรนั่นก็เหมือนกับเงินได้เลย เราต้องเก็บมันอย่างดี เก็บเข้าตู้เซฟเลย

แต่นี้มันจะเห็นว่าการเข้าไปรับรู้ ที่ว่ามันไม่ผสมกันแบบธรรมชาติ แบบกายกับมนุษย์กับจิตของคนใจ จิตของคนปฏิสนธิมันถ่ายทอดมาจากครรภ์ของมารดา แล้วเกิดปฏิสนธิขึ้นมาพร้อมกับผสมกับเรื่องของกรรมทำให้เกิดเป็นมนุษย์ขึ้นมา นั่นนะมันเหมือนกับเพชรที่ตกอยู่ข้างนอกนั่นล่ะ เพียงแต่ที่เราเป็นเจ้าของเข้าไป

ไอนี้ก็เหมือนกัน ร่างกายนี้ พวกวัตถุเป็นเพชรนะ เป็นเนื้อหนังมังสาของพ่อแม่ แต่ต้องมีจิตปฏิสนธิเข้าไปผสมกันขึ้นมา มันเลยมองไม่เห็นสภาพความเป็นจริงกันอย่างในปัจจุบันนี้ไง เลยมองข้ามปัจจุบัน มองข้ามสถานะของมนุษย์ใจ ไปติดในวิญญานก็ติดในวัตถุ เคลื่อนออกไปจากตัวเรา ถ้าสถานะของมนุษย์มันก็เท่ากับที่ว่าโลกพยายามพัฒนาให้วัตถุกับศีลธรรมไปพร้อมกัน แล้วก็เลยย้อนกลับมาที่เราเลย เราลืมนฐานตรงนี้กันเนาะ ลืมนฐานตรงปัจจุบัน

มันพอดีนี้ วิญญานก็อยู่ในร่างกายเราเนี่ย ไปกลัวอะไรกับข้างนอก ถ้าไม่ได้ภาวนา มันกลัวนะ กลัวเรื่องของข้างนอก กลัวเรื่องเปรต ผี เรื่องวิญญาน แต่พอมาถึงเราเนี่ย ทุกอย่างเลย เห็นใหม่ อย่างที่เอ็งว่าทุกอย่างเลย อย่างที่ไปหว่านนี้ไปล่อแล้ว มันมีศาลไงเบ้อเรอเลยไม่กล้า “รือเลยๆ เพราะเขาก็ต้องมาพึ่งเรานั้นแหละ” ปลุกศาลก็ปลุกศาลไว้ให้เขาอยู่ใช่ไหม?

ผีมีจริง จิตวิญญานนี้แน่นไปหมด มีไปหมด ถ้าผีดี มีคุณงามความดีเรียกว่าเทพ เรียกว่าเจ้า ถ้าผีเกเรเรียกว่าผี แต่ทุกอย่างนี้มันพ้นจากสถานะปัจจุบันของเราไป มันไปเสวยบุญเก่าไป ไปเสวยผลที่เขาทำมา ทีนี้พอเขามีอะไรเขาต้องมาขอเรา พอเขามาขอเรา เขาแปะๆ กับเรา เราอยู่ในสถานะสูงกว่าเขา เพราะเขามีสถานะเดียวคือสถานะของวิญญาน เรามีสถานะของวิญญานในตัวของเราด้วย มีสถานะของวัตถุที่เราสามารถทำได้ด้วย เขาถึงผ่านไง เขาต้องมาขอผ่าน เขาถึงต้องมาขอส่วนบุญกุศลของเราไง

อย่างเช่น เขาเป็นหน้อยอยู่ แล้วเขาขอให้เราใช้หนี้แทน เห็นไหม เหมือนกัน เขาไม่มีสิทธิที่จะใช้ร่างกายนี้มาในภพปัจจุบันนี้ได้ เพื่อทำคุณงามความดีต่อไปไง เขาก็ต้องมาขอเรา เขามาขอเรา

แต่นี้มุกกลับนะ เรากลับไปขอเขาเนาะ เรากลับไปขอเขา ขอให้ช่วยอย่างนั้น ให้ช่วยอย่างนั้น.. ช่วยอย่างนั้น..

เขาสื่อกันได้ เขาทำกันได้ แต่พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนอย่างนั้นเลยล่ะ

ไสยศาสตร์มีจริง อย่างหมอดู อย่างพรหมนี้มีหมดเลยแหละ แต่เป็นไสยศาสตร์ ไสยศาสตร์มันเหมือนกับโยมจีรตมาที่นี้ จีรตกันมาวัดเรา ถ้าโยมไม่เลี้ยวหัวหักเข้ามาในซอยนี้ โยมก็ออกไปนุ่งเลยหลังคลองวัดใหม่ เห็นไหม ออกไปนุ่งเลย

ไอนี้ก็เหมือนกัน ไอ้พวกตำราหมอดู ฤกษ์ยามอย่างนั้นๆ แล้วถ้ามันเคลื่อนไปนิดเดียว มันก็ผิดหมด ถึงบอกว่าไสยศาสตร์ไง มันไม่จริงแต่มันรู้ สมมุติถ้าเราจีรตเข้ามาตามสายทางที่เขายกไป คนเกิดเดือนนั้น คนเกิดวันนี้มันให้ผลใหม่ ก็ให้ผลจริงๆ แต่เราสามารถพลิกแพลงได้สิ เขาถึงไม่กล้าไง ไม่กล้ามาดูพระปฏิบัติไง

ดูพระปฏิบัติ เขาว่าเพียงแต่เราหลับตาสงบไป แล้วจิตมันสงบด้วยบุญกุศล นี่มันก็เปลี่ยนสถานะแล้ว สถานะของกรรมนั้นมันเปลี่ยนไปแล้ว มันได้อันนี้มาเสริมไง

ถ้าเราไปเชื่ออย่างนั้นนะ เหมือนกับเราเชื่อหลักที่ตายตัวไง มันไม่เป็นธรรมชาติไปอย่างเช่น บอกว่าเหมือนคอมพิวเตอร์ ล้อกรรปป์แล้วให้ไปเลย ไปตามทาง แต่ความจริงของเราเราเลี้ยวซ้าย เลี้ยวขวา ด้วยจิตวิญญาณไง ด้วยความเป็นไปไง นี่คือตามธรรมชาติ

แต่ไสยศาสตร์ต้องเป็นแบบนั้น แล้วมันจริงไหมล่ะ? มันจริงแบบที่ว่า “เมื่อชาติที่แล้วเป็นอย่างนั้นๆ” เขาพูดได้ไหม? เขาพูดได้แต่ปัจจุบันไง เขาพูดด้วยหลักการ เหมือนเขารู้แผนที่แล้วเรานี้เอาดวงวิญญาณของเรา เอาชะตาชีวิตของเรา เอาไปให้เขาคำนวณไง เขาเรียนวิชาพรหมศาสตร์มา วิชาหมอดู เขาเรียนอย่างนั้น เรียนสถิติมาไง แล้วก็เอาวัน เดือน ปีเกิดของเรา ตกฟากก็ไม่เหมือนกัน อะไรก็ไม่เหมือนกัน แต่วิชานั้นตายตัว

ถึงบอกว่าเราไม่ได้ปฏิเสธว่ามันไม่มีนะ แต่ไม่ให้เชื่อ ไม่ให้ไปเชื่อมัน เราเชื่อพระพุทธเจ้า เชื่อธรรมะของพระพุทธเจ้า ทุกอย่างสรรพสิ่งนี้เป็นอนัตตา ความเป็นอนัตตาไง มันเป็นอนิจจัง ทุกอย่างเป็นอนิจจังคือไม่คงที่

สภาพของเรา อย่างเช่นว่า ปัจจุบันกายกับใจนี้ เห็นไหม ที่เขาพัฒนาให้เป็นเรานี้เราเป็นอยู่แล้ว ทำไมเราไม่ใช่สถานะปัจจุบันนี้ทำคุณงามความดีล่ะ? สถานะนี้พวกจิตวิญญาณยังต้องมาขอ อย่างที่ว่าเทวดาตายนะ ยังบอกว่าขอให้ได้เกิดเป็นมนุษย์.. เกิดเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา จะได้ทำคุณงามความดี จะได้กลับขึ้นไปเกิดเป็นเทวดาใหม่อีกไง เขาต้องการสถานะนี้เพื่อทำความดี แต่เราเอาสถานะที่เขาขอนี้กลับไปขอเขาเหมือนกันเลย กลับไปขอให้เขาช่วย

ถึงบอกว่าถ้าเราไม่มีสถานะนั้น แล้วเราทำของเราเอง เราตั้งใจทำคุณงามความดี ตั้งใจ ให้ออย่างที่ว่ามันเป็นทุกขนี่ความจริงมันไม่เป็นหรอก ทุกคนเวลามองเข้าไปหากัน อยากจะเป็นเรา นะ ทุกคนมองคนอื่นว่ามีความสุขหมด อยากจะเป็นเรา แต่พอเราเข้าไปอยู่ในสถานะของเรา นี่เราเป็นทุกขเพราะอะไร? ใครๆ ก็มองพวกนี้มีความสุขมาก อยากจะเป็นพวกนี้ เข้าขึ้นมาก็มาวัด มีแต่ความสุข เข้าขึ้นมาก็มาวัด กลับไปรุ่มเย็นเป็นสุข นี่เขามองอย่างนั้นแหละ แล้วเรามองใจเรา ทุกข์ไหม?

เรามองใจเราสิ เราจะชี้ให้เห็นว่าความจริงมันไม่ทุกข์หรอก ความจริงเป็นสถานะที่เขาอยากจะเป็นแบบเรา เพราะเขาไม่ได้เอากิเลสของเราไปคิดใจ เขาเอาแต่สถานะที่เราทำอยู่ไง เข้าขึ้นมาก็ทำบุญกุศล มาวัดมาวา แต่ในใจเรา เรายังไม่สามารถสงบตัวนี้ได้ไง เชื้อไฟ ยางเหนียวที่อยู่ในใจ ยางเหนียวที่มันสุ่มมากับใจใจ เราต้องให้ตัวนี้ยุบยอบลงใจ ถ้าตัวนี้ยุบยอบลงเท่าไร เราจะมีอิสระมากขึ้นเท่านั้น แล้วเราจะมีความสุขเท่านั้น

จิตที่เป็นสมาธิ เรามากำหนดพุทโธ หรือกำหนดอะไรก็ได้แต่ ตั้งสติไว้ไม่ให้ความคิดที่มันคิดขึ้นมาจากกิเลสอันนี้ ให้มันฟุ้งขึ้นมาได้ เห็นไหม กำหนดพุทโธ พุทโธ จนจิตสงบ นั่นละคือจิตล้วนๆ ที่ตัวกิเลสมันสงบตัวลง ขนนี้พองหมดเลย ตัวนี้พองใหญ่ โลกนี้เหมือนกับปลายเข็ม เรายิ่งใหญ่กว่าโลกธาตุนะเวลาจิตสงบ ปีติมันเกิด เรามีความสุขมาก แค่มันสงบตัวลงเฉยๆ นะ ยังไม่ได้ขำมันเลย

นี่ถึงบอกว่าที่มันทุกข์ มันทุกข์ตรงนี้ไง มันทุกข์เพราะความฟุ้งซ่านของกิเลสไป ความคิดที่ไม่เป็นไปตามความเป็นจริง ถ้าความคิดตามความเป็นจริงก็อย่างที่พระพุทธเจ้าว่านั่น สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง โลกนี้มันแปรสภาพไป เราได้สถานะที่เป็นมนุษย์มา ได้สถานะที่เรามานั่งฟังอยู่นี้ เพราะเราสร้างบุญกุศลมา ถึงได้มาตกจังหวะที่เจอแจ็กพอตที่เรา เหมือนปา ลูกศร มันมีช่วงเวลานิดเดียวไป

ชีวิตนี้ ๘๐ - ๑๐๐ ปี แล้วเรตกช่วงนี้พอดีใจ แล้วโลกนี้มันก็ล้านๆ ปี โลกนี้เป็นล้านๆ ปี เราเกิดมาก็ภพก็ชาติแล้ว เราเกิดมาหมด แล้วเราลืมสถานะนี้ได้ยังไง? สถานะปัจจุบันที่เราพบ พุทธศาสนา พบครูบาอาจารย์ สถานะอันนี้เยี่ยมที่สุดแล้ว นี่คือนุญกุศลอย่างมหาศาลเลย แล้วเราพบ แล้วเราจะเคลื่อนไปที่ไหนล่ะ? มองไปข้างหน้า มองไปแต่เขา มองไปแต่เขาเลยนะ

เห็นเขามาหาเรา มันพูดแล้วเราสะท้อนใจนะ แล้วเราก็มองแปลกด้วย แปลกที่ว่าเราเห็นว่าเราเป็นเด็ก ๆ เนาะ แหม.. เขาคูณนะ “มีขันช ๕ รับขันช ๕ มีองค์” โอ้โฮ.. จะให้เราถามเลยว่า งดนี้ออกอะไรมั้งนี้ มาคุยว่ามีองค์นะ เรื่องนี้ไร้สาระ! ไร้สาระทั้งหมดเลย เพราะเราอยู่ป่ามันหนักกว่านี้มากนัก แต่ที่นี้พูดไปก็เหมือนกับยกย่องตัวเอง

อยู่ป่ามาเจอสภาพแบบนี้เต็มไปหมด เพราะอยู่ป่าไอ้เรื่องอย่างนี้มันจะเห็นชัด เพราะป่าเป็นที่อยู่ของจิตวิญญาณไง เทวดาเขาจะอยู่ป่ากัน อยู่ลึกๆ เพราะเขาไม่คลุกคลีกับมนุษย์ไง ถ้าอยู่แบบนั้นจะเห็นสภาพแบบนี้หมด อย่างเช่นว่า ลับลอบแล เห็นไหม ทำไมมันบังกันล่ะ? แล้วมาคุย ถึงบอกว่าเขาลืมสถานะของปัจจุบันไง ลืมสถานะของตัวเองปัจจุบันนี้ไง

น่าเสียดายมากนะ คนมองข้ามตรงนี้ไป ไปมองแต่ว่าทุกข์ใจ ลืมตัวเอง แต่ไปมองไปเสพว่าตัวเองนี้ไปทุกข์ในจิตวิญญาณที่ความคิดอันนั้นไง แต่ไม่ได้มองว่าไ้ความทุกข์อันนั้น มันมีสมบัติพิเศษของมนุษย์อยู่อันหนึ่ง คือหัวใจใจ หัวใจที่มันเป็นรูปร่างที่สามารถจับต้องความรู้สึกได้ กับหัวใจหยาบของเขาที่ตายไปกับวิญญาณ เป็นหัวใจที่ล่องลอยนะ เป็นหัวใจที่ไม่สามารถจับต้องได้ไง มันไปตามกระแสกรรมไง

อย่างเช่นว่าหิวนี้หิวนะ พวกที่ทำความทุกข์ว่าหิวจะแยะนะ อย่างที่ว่าปากเท่ารูเข็ม แต่ไม่ตาย ฟังสิ ที่ว่าล่องลอยไปไง มันเป็นความรู้สึก มันหิวแต่มันไม่ตาย อย่างพวกที่ว่ามีความทุกข์นี้ทุกข์มาก ทุกข์อย่างไรก็ไม่ตาย มันเป็นนามธรรม อยากรู้แล้วแต่ มันไม่ถึงกับดับขันชได้ แต่มนุษย์นี้ ถ้าร่างกายมันแอกซิเจนสั้นขึ้นมา อย่างเลือดมันคั่งนี้ตายได้ ลมตียังตายเลย

ถ้าร่างกายนี้ ความเป็นไปของสรีระมันไม่สมควรนัก มีสารเคมีเข้าไป อย่างกินยาเข้าไปก็ต้องตาย ทั้งที่จิตมันไม่อยากจะตายมันก็ต้องตาย เพราะมันมี ๒ สถานะรวมกัน อย่างเช่น เวลาร่างกายแข็งแรงเต็มที่แล้ว แต่ใครมาให้ข่าวนี้ออกทีเดียวก็ตาย เห็นไหม จิตรับรู้อะไรที่เกินกว่าเหตุก็ตาย จิตดับก็ตาย ร่างกายวิกาลก็ตาย แต่ของเขาย่างนั้นเขามีแต่วิญญาณ เขาอยู่ในภพอย่างนั้น เขาอยู่ในสถานะอย่างนั้นเขาไม่ตาย

ฉะนั้น มันถึงว่าล่องลอยไป มันถึงว่าจับตัวใจไม่ได้ไง ถึงว่าเป็นมนุษย์นี้ตัวใจมันเหมือนกับเราตอนเข้ามาอยู่ในกรอบผิวหนังแล้ว เราสามารถทำคุณประโยชน์ สามารถจะภาวนา สามารถจะทำประโยชน์ของมันได้มาก กับของเขานี้ไม่มีขอบเขต มันถึงว่าต่างกันไง

ถึงให้กลับมาดูสถานะตัวเอง แล้วดูว่าเราพบอะไร? เราควรจะเป็นประโยชน์ขนาดไหน? มองไปไกลเกินไปไหม มองไปไกลเกินไปก็ไม่เห็นเลย ทั้งนั้นนะ เพียงแต่คนจะคิด คนจะรอบคอบขนาดไหน เพราะนักการเมืองก็มองไปอย่างหนึ่ง เวลาพูดก็อย่างนั้นแหละ แต่จริงๆ แล้วก็ต้องให้เจริญ เมืองก็ต้องให้เจริญ ประเทศชาติก็ต้องให้เจริญ แต่เจริญแล้วถ้ามันมีสติ มีความยับยั้งด้วย มันก็เจริญทั้ง ๒ อย่าง แผ่นดินธรรม แผ่นดินทองใจ ไม่ใช่แผ่นดินทองแล้วฆ่ากัน แผ่นดินธรรมและแผ่นดินทอง